

פוסקים על הרי"ף דף מ ע"ב

- 1 א. סכין ששחט בה, כשרה, אבל אסור לחתוך בה רותח; ומותר לחתוך בה צונן על ידי הדחה שידיחנו תחלה. ....
- ב. צנון או סילקא שחתכם בסכין של בשר בן יומו, או שאינו מקונח, אסור לאכלם בחלב עד שיטול ממקום החתך כדי נטילת מקום. ....
- 2 ג. אין מולחין אלא בכלי מנוקב או על גבי קשין וקסמין או במקום מדרון, בענין שאם ישפך שם מים יצאו מיד. ....

א. סכין ששחט בה, כשרה, אבל אסור לחתוך בה רותח; ומותר לחתוך בה צונן על ידי הדחה שידיחנו תחלה

טור יורה דעה הלכות שחיטה סימן י

... כתב הרשב"א ואם שפה או נעצה י' פעמים בקרקע קשה א"צ קליפה שאין בית השחיטה כרותח גמור שיפליט מה שבסכין ויבליענו בבשר.

סכין ששחט בה כשרה, אף על פי שהוא מלוכלך בדם, מותר לשחוט בו פעם אחרת, אבל אסור לחתוך בו רותח. ומותר לחתוך צונן ע"י הדחה שידיחנו תחלה. וסכין ששחט בו טרפה אסור לשחוט בו פעם אחרת עד שידיחנו בצונן או יקנחנו בדבר קשה. ונוהגין עתה לקנחו יפה בשער הבהמה בין כל שחיטה ושחיטה ושפיר דמי. ואם שחט בו בלא הדחה, ידיח בית השחיטה. ואם רגיל לשחוט בו טריפות תדיר צריך נעיצה עשר פעמים בקרקע קשה:

בית יוסף יורה דעה סימן י אות ב ד"ה סכין ששחט

ב סכין ששחט בה כשרה אף על פי שהוא מלוכלך בדם מותר לשחוט בו פעם אחרת. כן כתבו התוספות (שם) והרא"ש בפ"ק דחולין (סי' י) ונתנו טעם משום דבלאו הכי יש דם הרבה בבית השחיטה ולא בלע ליה משום דטרידי סימנין לפלוט דם:

ומ"ש אבל אסור לחתוך בו רותח ומותר לחתוך צונן על ידי הדחה וכו'. בפרק כל הבשר (קיא:): אמר רב נחמן אמר שמואל סכין ששחט בה אסור לחתוך בה רותח. צונן אמרי לה בעיא הדחה ואמרי לה לא בעיא הדחה. ופסק כמאן דאמר בעיא הדחה:

ומ"ש שידיחנו תחילה. כן פירשו התוספות (שם ד"ה והלכתא) והרא"ש בפ"ק דחולין (שם) דבעיא הדחה אסכין קאי ולא כדפירש רש"י דקאי אבשר:

שולחן ערוך יורה דעה הלכות שחיטה סימן י סעיף ב

סכין ששחט בה, כשרה, אף על פי שהיא מלוכלכת בדם מותר לשחוט בה פעם אחרת, אבל אסור לחתוך בה רותח; ומותר לחתוך בה צונן על ידי הדחה שידיחנו תחלה. הגה: ואם רוצה להגעילו לאכול בו רותח, סגי ליה בהגעלה על ידי עירווי אף על גב שאינו ככלי ראשון. (ארוך כלל נ"ח בשם מהר"ם).

ש"ך יורה דעה סימן י ס"ק יג

יג (פמ"ג) אבל אסור כו'. משמע אפילו שחט רק פעם אחת אסור לחתוך אח"כ רותח ע"י הדחה וכן דעת הפוסקים וכן פסק בד"מ ומהרש"ל שם:

ש"ך יורה דעה סימן י ס"ק יד

יד (פמ"ג) אסור לחתוך בו רותח. ובדיעבד אם חתך בו רותח בלא הגעלה לא פירש הט"ו מה דינו ונראה דאע"ג דס"ל וכן לסמ"ג ורבינו ירוחם ושאר פוסקים דצריך הגעלה היינו לכתחלה אבל אם חתך בו רותח בדיעבד אחר ההדחה היטב מותר. דהא הביאו לשון רש"י בסתם דביה"ש צונן ואין הסכין בולע שהוא קשה לבלוע. וכן מוכח ליישב דעת הטור ורמז"י עם מ"ש הרא"ש פ"ק דחולין ופרק כ"ה ע"ש שכתב דלמ"ד בית השחיטה צונן סגי בהדחה ודוק (ואף על גב דבשחט את הטרפיפה סגי בהדחה זה הוי כדיעבד להגעיל את הסכין בין כל בהמה טרפה). וכ"כ הרמב"ם ספ"ו דאסור לאכול בו רותח אלא בהגעלה ואם חתך בו רותח מותר עכ"ל. וכתב הרב המגיד דס"ל ביה"ש צונן ע"ש. ואף להרשב"א דכתב דאסור לחתוך בו רותח משום שבלע וחוזר ופולט מ"מ נראה דסגי בקליפה. דנהי דבלע מ"מ לא בלע יותר מכדי קליפה דהא אפילו בסכין של עובד כוכבים ששמנוניתו טוח על פניו ושחט בה סגי בקליפה אף להרשב"א אלמא דחום ביה"ש אינו בולע יותר מכ"ק. א"כ גם הסכין בלע דבר מועט מביה"ש ואינו אוסר יותר מכדי קליפה. וכן מחלק מהרש"ל פ' כ"ה סימן נ"ט בהדיא ופסק כן. וכן מבואר באו"ה כלל נ"ח דין י"ד שכתב סכין ששחט בה ורצה לחתוך בו דבר אחר חס צריך הגעלה לכתחלה דביה"ש מירתח רתח כו' ומיהו אם חתך בו בדיעבד מותר בקליפה אפילו הוא חס עכ"ל. ונראה דמה"ט מכשיר האו"ה והר"ב הגעלה ע"י עירוי, אף על גב דק"ל לקמן סימן ס"ח וק"ה דעירוי אינו מפליט אלא כ"ק אלא כדפי' דהסכין לא בלע רק דבר מועט וכ"פ מהרי"ל בדיני דם דסגי בקליפה אם חתך בו רותח או דבר חריף:

א. צונן שחתכו בסכין של בשר בן יומו, או שאינו מקונח, אסור לאכלם בחלב עד שיטול ממקום החתך כדי נטילת מקום

שולחן ערוך יורה דעה הלכות בשר בחלב סימן צו סעיף א

צונן או סילקא שחתכם בסכין של בשר בן יומו, או שאינו מקונח, אסור לאכלם בחלב עד שיטול ממקום החתך כדי נטילת מקום, שהוא כעובי אצבע, או שיטעמנו ולא יהא בו טעם בשר, שאז מותר בהדחה. ויש אומרים דהוא הדין לאינו בן יומו והוא מקונח. ואם לא נטל מהם כדי נטילת מקום וגם לא טעמם ובשלם בחלב, צריך ששים כנגד מה שנגע מהסכין בהם. וה"ה לחתכם בסכין של עובד כוכבים. הגה: ואם חתכן דק דק, צריך לשער ס' נגד כל הצנן (ב"י בשם סמ"ק). וי"א שאם חתך צנן בסכין של איסור, כולו אסור (רשב"א ור"ן וכן משמע בארוך כלל ל"ה). וכן אם חתכו בסכין של בשר, אסור כולו בחלב. וכן נוהגין לכתחלה, אבל בדיעבד אין לאסור רק כדי נטילה (ב"י ואו"ה). וכל זה אם חתך הצנן עצמו, אבל אם חתך הירק שעל הצנן, אין לחוש. ואם יש ספק אם נחתך בסכין של איסור, אזלינן לקולא (שם), לכן קונים הצנונות שיש בהן חתוכין לצד זנבותיהן, כי תלינן שנעשה במרא וחצינא (שם בהג"ה ומהרא"י בהגהת ש"ד). ובמקום שאין נמצא לקנות רק החתוכים בסכין, נוהגין לקנותו ולהתיר ע"י נטילת מקום.

ב. אין מולחין אלא בכלי מנוקב או על גבי קשין וקסמין או במקום מדרון, בענין שאם ישפך שם מים יצאו מיד

בית יוסף יורה דעה סימן סט אות טז (א) ד"ה אין מולחין

טז ואם מלח בכלי שאינו מנוקב הכלי אסור להשתמש בו בדבר רותח. בפרק כ"ה (קיא): אמר רב יהודה אמר שמואל קערה שמלח בה בשר אסור לאכול בה רותח שמואל לטעמיה דאמר מליח הרי הוא כרותח ואמרינן עלה דר' יוחנן סבר לה להא דשמואל דהא ר' אמי דתלמידיה דר' יוחנן הוה אימלח ליה בישראל בההיא פינכא ותברה וכתב הרשב"א שם (ד"ה צונן) אהא דאמר רב נחמן אמר שמואל סכין ששחט בה אסור (לאכול) [לחתוך] בה רותח צונן אמרי לה בעיא הדחה

ואמרי לה לא בעיא הדחה איכא מ"ד דמהא דאמרין הכא דלא בעיא הדחה שמעינן לכלים שנשתמשו בהם איסור כגון קערה דמלח בה בשר או לקדרה של איסור דשרי לאישתמושי בהו בצונן דהיתרא בלא הדחה כלל ואפילו למ"ד בסכין דבעיא הדחה התם הוא דאיכא דוחקא דסכינא אבל בקערה צוננת דליכא דוחקא מותר לאישתמושי בה היתר צונן לכתחלה ולא בעיא הדחה והיינו דלא איפליגו בקערה שמלח בה בשר כדאיפליגו בסכין וההיא פינכא דתבר ר' אמי אף על גב דחזיא לאשתמושי בה צונן משום גזרה דאתי לאשתמושי בה חמין הוא דתבר לה ואי נמי אפשר לומר דההיא פינכא כיון דשל חרס היתה ונבלעה ע"י רותח אין לה תקנה אפילו בצונן שבולעת הרבה עד שפולטת אפילו בצונן והילכך כל צונן שנשתמש בו מדיחו וכמ"ש הרי"ף בפסחים בהא דגרסינן התם (ל:): כל הכלים שנשתמש בהם חמץ בצונן משתמש בהם מצה ופירש הרב ז"ל בהלכותיו (ט). דדוקא בשנשתמש בהם חמץ בצונן אבל נשתמש בהם חמץ בחמין אינו משתמש בהם מצה אפילו בצונן וכ"כ הרמב"ן ז"ל (ח"י שם ד"ה צונן, ד"ה קערה, ד"ה וההיא) ואיכא מ"ד דהדחה בעי כסכין דקיימא לן כמ"ד בסכין בעיא הדחה ואם נשתמש בה בצונן עד שלא הדיחה מדיח מה שנתן בתוכה ושפיר דמי ואף על גב דבשעת מליחה רותחת היא כדשמואל מ"מ עכשו צוננת היא דלא עדיף מבשר וגבינה שנוגעים זה בזה (חולין קז:): דבהדחה סגי להו וקליפה לא בעי וזו סברת הרמב"ן ז"ל וכן סברת הראב"ד ז"ל (תשובות ופסקים סי' עז) ואף על פי שכתב דקערה שמלח בה בשר אף על פי שהדיחה כרותחת היא מ"מ לא עדיפא מסכין ששחט בה דסגי בהדחה ושפשוף לחתוך [בה צונן] ואף על גב דאיכא דוחקא דסכינא דהוא שקול כרותחת הקערה ואיכא מ"ד דקערה שמלח בה אסור להשתמש בה צונן ואפילו בהדחה לא סגי לה דרותחת היא והרי היא כצונן לתוך רותח דלא סגי ליה בהדחה ואם נשתמש בו קליפה בעי דלא דמי לסכין ששחט בו דסכין אף על פי שהוא כרותח בשעת בליעת הדם מיהא צונן הוא ושניהם צוננים אבל קערה לעולם רותחת היא ולא סגי לה בהדחה ושפשוף: ובתורת הבית (קצר ב"ג ש"ג עו.) כתב כלי שמלחו בו בשר

בית יוסף יורה דעה סימן סט אות טז (ב) ד"ה וה"ר פרץ

טז (ב) וה"ר פרץ כתב שאם הוא של עץ וכו'. כ"כ הגהות מיימון (ד"ק מאכ"א פ"ו הכ"א) וז"ל בספר המצוות הקטן (סי' רה בהגה אות ו) כתב דאיירי בקערה נקובה מדלא אסר כי אם הקערה משמע דהבשר שרי וא"ת אי"כ למה הקערה אסורה י"ל דאיירי בקערה של חרס דכלי חרס בלע טפי מבשר ולא שייך ביה מישרק שריק תדע דהא צונן בצונן לא בלע ובכלי חרס אמרינן חזינן להו דמדייתי בפ"ב דפסחים (ל:): פירוש ובלעי אפילו בצונן ע"כ.

והרמב"ם (שם) כתב קערה שמלח בה בשר אפילו היתה שועה באבר אסור לאכול בה רותח לעולם שכבר נבלע הדם בחרסיה ע"כ ומפשט דבריו נראה דבכלי מנוקב מיירי מדכתב סתם שמלח בה משמע דבמלח כדרך מליחה שהיא בכלי מנוקב מיירי ועוד שכתב דמשום שהיא של חרס הוא דאסורה הא אם אינה של חרס שריא ואי במלח בכלי שאינו מנוקב מאי איריא של חרס אפילו אינה של חרס נמי אסורה וזה כדברי סמ"ק: אבל הרב המגיד כתב וז"ל כתב רבינו של חרס לפי שאם היתה מכלי שטף היתה נכשרת בהגעלה אבל כלי חרס אפילו משועין באבר אין להם תקנה. ע"כ. ובאמת שמ"ש הרמב"ם אסור לאכול בה רותח לעולם דייק כדברי הרב המגיד דהיינו לומר כלי חרס הוא דאסור לעולם אבל שאר כלים אף על פי שאסורים אינו לעולם שהרי יש להם תקנה בהגעלה: כתוב בהגהות שערי דורא (סי' יא ס"ק א סוד"ה קערה) אף לדברי המחמיר בשל עץ הני מילי בכלי שיש לו בית קיבול ואינו מנוקב אבל בדף ושולחן ועץ אם מלחו עליו בשיפוע אין לאסור לשום עליו פשטידא רותח ודי לו בהדחה ומנהג כשר למלוח על דף מיוחד לכך: כתוב בהגהות שערי דורא (סי' יג ס"ק א) ציר שנטף על גבי כלי אין אותו כלי אסור אלא כדי קליפה כדין חם לתוך צונן ומכל מקום נראה לי דצריך הגעלה בכלי ראשון ולא סגי בעירווי משום דכל עירווי נידון ככלי שני אבל ציר הנוטף לתוך הכלי עדיין שם ברותחתו ע"כ:

שולחן ערוך יורה דעה הלכות מליחה סימן סט סעיף טז

אין מולחין אלא בכלי מנוקב או על גבי קשין וקסמין או במקום מדרון, בענין שאם ישפך שם מים יצאו מיד. הגה: ודף חלק ברהטני, שמים זבין ממנו, אין צריך להניחו במדרון. אבל אם אינו חלק ברהטני, צריך להניחו במדרון שיצאו המים ממנו (שערים ש"ו ובב"י בשם ת"ה סימן קע"ב/קע"ג) בכלי מנוקב יזהר לכתחלה שיהיו הנקבים פתוחים. (בארוך כלל ג'). ולכן לא יעמידו על גבי קרקע, כי הוא ככלי שאינו מנוקב (ע"ל ס"ס ע'). וכן מחמירין קצת לשום תוך הכלי מנוקב קש או קסמין, כי הבשר יסתום הנקבים (הגהות אשיר"י פכ"ה ובארוך כלל א'), ובדיעבד אין לחוש לכל זה. **ואם מלח בכלי שאינו מנוקב, אסור להשתמש באותו כלי בדבר רותח.** הגה: ואם נשתמש בו, בעי קליפה אם הוא דבר יבש (רשב"א), ואם הוא דבר לח, בעינן ששים נגד קליפה מן הקערה. (ב"י בשם י"א). ויש אומרים שאפי' בצונן אסור להשתמש בו בלא הדחה, ואם נשתמש בו בלא הדחה, ידיח מה שנשתמש בו. הגה: אבל מותר לחזור ולמלוח בה בשר לאחר שניקבה, או אפילו בלא נקיבה אם הבשר שהה כבר במליחתו והודח (ב"י בשם הגהת ש"ד וארוך).